

Statsforvalteren i Oslo og Viken

sfovpost@statsforvalteren.no

Deres ref. 2020/20618

Norges jeger- og fiskerforbund Østfold (NJFF Østfold)

Rakkestad, 16-1-2024

ostfold@njff.no

Høring av forslag til forskrift om fiske ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk i Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold, samt høring av forslag til forskrift om fiske etter innlandsfisk i anadrome vassdrag i Østfold – høringsinnspill fra NJFF Østfold

Vi har sendt utkastene på høring hos våre lokalforeninger, med frist for innspill til oss 31-12-23. Deretter har styret i regionlaget behandlet saken per epost (saken kom mellom to styremøter, 4.12.23 og 22.1.24).

Innledning

Denne høringen har bevisstgjort oss på hvor kompliserte reglene er for forvaltning av anadrome fisk og innlandsfisk i Norge. Sentrale lover og forskrifter gir Statsforvalteren svært begrenset myndighet til å fastsette regionalt tilpassede regler. Flere av forskriftene er også delvis utdatert, inneholder feilinformasjon og er lite tilpasset en aktiv og kunnskapsbasert fiskeforvaltning. Dette gjør det krevende å få til god forvaltning tilpasset et regionalt eller lokalt nivå.

Men mye kan imidlertid bli bedre med noen enkle justeringer. Vi er imidlertid nødt til å endre de sentrale forskriftene for å få en bedre forvaltning av anadrom fisk og innlandsfisk rundt og i Oslofjorden.

Dette gjør det utfordrende å gi innspill til denne høringen, da vi egentlig ønsker at det sentrale lovverket endres slik at Statsforvalteren faktisk har myndighet til å fastsette regionalt tilpassede regler. Vi tenker da på Oslofjorden som helhet i saltvann, og de enkelte vassdragene i ferskvann.

Noen grunnleggende momenter for vårt innspill

Vi mener følgende som utgangspunkt:

- **Forvaltningstiltak for fisk må så langt mulig rettes mot art, og ikke tid eller sted.** Fisk beveger seg fritt i vannmassene og oppholder seg på forskjellige steder gjennom året. Vi mener det er svært viktig at reglene som gjelder i størst mulig grad er målrettet for den arten det gjelder, og ikke rammer annet fiske. Fredningssoner der alt fiske forbyes med hensyn på en

art kan ramme et godt fiske etter andre arter. Dette må så langt mulig unngås, bortsett fra i enkelttilfeller der dette er strengt nødvendig (jfr. f.eks. laksestrekk i Glomma og Ågårdselva). Det kan argumenteres med at dette dermed gjør det vanskeligere å ta noen for ulovlig fiske, men det kan da ikke være slik at mange skal straffes for noe som få gjør?

- **De fiskene det er flest av er de det kan høstes mest av.** God forvaltning skal sikre at det er rikelig med gytefisk i forhold til tilgangen på gytemuligheter. Ettersom fisk vokser, blir det stadig færre gjenlevende individer. Dermed må det tas ekstra godt vare på de største fiskene, for ikke over tid å forskyve gjennomsnittsstørrelsen på gytefisken nedover. Samtidig er utgangspunktet for at vi høster fisk at den skal brukes til mat, dermed kan den heller ikke være for liten. *Spesifikt angående ørret:* For ørret må vi ta med oss at den kan gyte i alt fra små bekker til store elver. Dermed trenger vi gytefisk i alle størrelser. Vi mener derfor at det for ørret hadde vært mest fornuftig om fisken vi høster er mellom 35 og 45 cm, eventuelt 35 og 50 cm. Dette kaller vi **slot size**, altså et intervall for fisk som kan tas. Øvrig fisk må gjenutsettes. Så vet vi at enkelte fiskere på heldige dager kan ta opptil 50 sjøørret, selv om de fleste fiskere de fleste dager tar godt under 10 sjøørret. Vi mener derfor at det også bør vurderes en **bag limit** per fisker per dag.
- **Fredningssoner og regler tjener kun sin hensikt dersom de blir respektert og er kjent.** Vi må gå ut fra at flertallet av sports- og fritidsfiskere er ærlige mennesker som respekterer regler dersom de er basert på en fornuftig tankegang. Det er noen få som bryter regler bevisst, og det er en del som bryter regler som ikke vet bedre. Den siste gruppen vil følge regler dersom de kjenner til reglene. Enda mer sannsynlig blir det at de følger reglene dersom disse er ukompliserte og lette å forstå. Det er derfor viktig å tilstrebe så enkle regler som mulig.
- **Jo mindre rene forbudssoner som finnes, jo større områder brukes av fiskere som kjenner reglene.** Ved en *fullstendig fredning* av et område er det kun fiskere som bryter loven som fisker innenfor fredningssonene. Derimot, ved kun *begrensninger i hva som er tillatt å ta ut*, vil det alltid være sannsynlig at fiskere som kjenner reglene er innom et område. SNO har i dag svært begrensede ressurser til å påvise regelbrudd. Den interne justisen mellom sportsfiskere er imidlertid sterk. Ved at reglene er enkle, og ved at mange kjenner de, og at disse fisker de fleste steder, vil det bli vanskelig for fiskere som bryter reglene å ikke bli observert og tilsnakket evt. rapportert. Mange av de ivrigste sjøørretfiskerne har erfart at de utvidede munningsfredningssonene som ble innført ved sist revisjon av forskriften, har blitt mye besøkt av tyvfiskere.
- **Ørret er ingen truet art i Østfold.** En forvaltning av arten bør dermed baseres på en fornuftig utnyttelse av en ressurs. Vi snakker altså ikke vern, men forvaltning. Viktigst er en gytebestand som er tilstrekkelig stor til at den holder produksjonen på bekkene oppe. Dermed at det er bra med gytefisk av alle størrelser. Laks er en litt annen sak.

Med dette som grunnlag går vi dermed inn på utkastene til forskrifter. Vi har skrevet en del om de sentrale forskriftene også, da dette er svært uoversiktlig for den gjennomsnittlige sportsfiskeren, og dette innspillet også spres ut til våre medlemmer og foreninger. Utfordringene med dette er adressert under innledningen.

Innspill til forslag på forskrift om fiske etter innlandsfisk i vassdrag med anadrome laksefisk i Østfold

Vi støtter at dette blir en egen forskrift.

Innspill til enkelte paragrafer

§ 3

Punkt a er OK.

Punkt b: Så fremt denne flyttes opp til punkt a: Unntatt er strekningen fra Sarpsfossen til Sannesund bru (E-6) hvor fisketiden for innlandsfisk er den samme som for laks og sjøørret, kan punkt b fjernes.

Punkt c: Ruser med ledegarn ble tidligere brukt til tjuvfiske etter laks i nedre del av Ågårdselva, derfor ble dette punktet lagt inn i §3 (pers. medd. Kjell Cato Strand). Det benyttes i dag i veldig liten eller ingen grad ruser i ferskvann til fiske etter innlandsfisk i Østfold. Vi foreslår at dette fjernes.

Punkt d: Vi mener at garn burde ikke være tillatt, da det er en svært lite selektiv metode. Vi foreslår at dette fjernes.

Punkt e: Klubbing av fisk. Vi foreslår at dette fjernes.

§§4, 5 og 6 er OK.

§7 utgår, dersom §3 endres som foreslått over.

§§ 8, 9 og 10 er OK.

I forbindelse med denne forskriften er det interessant å vurdere å innføre artsspesifikke reguleringer. For eksempel bag limit, maksimum, slot size m.m. er aktuelle verktøy. Spesielt aktuelle arter er i så fall ørret, harr, asp, gjørs, gjedde, og abbor.

Vi merker oss imidlertid at **Lakse- og innlandsfiskeloven** angir regler for fangst av innlandsfisk, og åpner for særskilte regler, men disse kan kun fastsettes av direktoratet (merket rødt under).

§ 34. Regler for fangst av innlandsfisk

Departementet gir forskrift om regulering av fiske etter innlandsfisk og kreps i samsvar med naturmangfoldloven, herunder om redskapstyper, redskapsbruk og stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål. Departementet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer. Det kan gis særskilte regler for forskjellige områder eller vassdrag.

I **innlandsfiskeforskriften** er imidlertid Statsforvalter delegert myndighet:

Forskrift om fiske etter innlandsfisk mv. og fangst av kreps (innlandsfiskeforskriften).

Statsforvalteren eller fylkeskommunen, jf. § 2 og § 3, kan fastsette nærmere regler om reguleringer i fisket, herunder fisketid, redskapstyper, fangstmetoder og bifangst. Statsforvalteren og fylkeskommunen kan i tillegg gi regler om fangstrapportering.

Vi tolker det dithen at den oppgitte lista over reguleringer ikke er utfyllende, og at Statsforvalteren KAN sette reguleringer som bag limit, og minste/maks mål (*men vi er ikke helt sikre*).

Vi legger også merke til at denne forskriften er utdatert, da det i utgangspunktet ikke er åpnet for fiske etter arter som flire, gjørs og asp. Bakgrunnen for dette er at disse artene sto på Norsk rødliste 2009. Siden da har kriteriene for rødlista blitt endret, slik at fiskearter i ferskvann med begrenset geografisk utbredelse i Norge, ikke lenger automatisk er på rødlista. Nå har Statsforvalteren (den gang Fylkesmannen) riktignok åpnet for fiske etter disse artene, men med generelle minstemål for hele Østfold, som ikke samsvarer med bestandene i vannene i Østfold. I de fleste av våre vann med gjørs hadde det for eksempel vært mye mer hensiktsmessig med en **slot size** (et angitt størrelsesintervall der det er lov å ta fisken) på 30-55 cm, fremfor et minstemål på 42 cm regulert i den regionale forskriften (som i dag), da det er stor tetthet av mindre fisk og få store.

[Innspill til forslag på forskrift om fiske ved utløp av vassdrag med anadrome laksefisk i Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold](#)

Grunnlag for reguleringer

Her er paragrafen i **Lakse- og innlandsfiske_loven** der dette forskriftsforslaget er hjemlet:

§ 40. Regulering av alt fiske.

Departementet (1) kan forby eller gi regler om utøvelsen av alt fiske, herunder saltvannsfiske, ved utløpet av vassdrag, i saltvannsstrøm, i sund og mellom elv og vann der det går anadrome laksefisk. Reguleringen skal ikke overstige 2 km fra munningen når ikke særlige forhold gjør det påkrevet. Det regulerte området skal avmerkes tydelig for statskassens regning.

1=Statsforvalteren.

Lakse- og innlandsfiske_loven sier også:

§ 33. Åpning av fiske etter anadrome laksefisk, nærmere bestemmelser om redskapsbruk, fisketider m.m.

I samsvar med naturmangfoldloven og formålet i loven her kan Kongen tillate fiske etter anadrome laksefisk. Tillatelsen kan gis for nærmere angitt tidsrom og gjelde bestemte områder, redskaper, fangstmåter, arter eller fangstkvantum.

Departementet (1) kan gi utfyllende bestemmelser. Det kan fastsettes ulike bestemmelser for de enkelte områder og vassdrag.

1 = Miljødirektoratet iflg. res. 27 nov 1992 nr. 864.

Det er i **Forskrift om åpning for fiske etter anadrome laksefisk (åpningsforskriften)** (hjemlet i §33 i lakse- og innlandsfiskeloven over) angitt at det er åpnet for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen og angitt minstemål for saltvann:

§ 3. Minstemål

Det er bare tillatt å fange anadrome laksefisk som er minst 35 centimeter. I Nordland, Troms og Finnmark er det likevel tillatt å fange sjøørret og sjørøye som er minst 30 centimeter. Denne kan bare endres av direktoratet/departementet.

Når vi snakker om minstemål, maks mål, bag limit osv. i forhold til forskriften som nå er på høring (se de paragrafvis innspillene under) er det altså kun snakk om **området fra utløpet av en bekk/elv og til og med munningsområdet** forskriften kan gjelde for, og ikke områdene utenfor.

Innspill til de enkelte paragrafer

§1 er OK.

§2 Forskriften mangler definisjon av innlandsfisk. Dette må med også her siden innlandsfisk nevnes i forskriften.

§2c) 100-meters-sonen – hvor er denne i utløpet av Glomma (og Tista)? Det bør i forskriften henvises til hvor man kan finne dette, om ikke det kan gjengis direkte i forskriften. Det er iallfall lite opplagt hvor dette er i Glomma (selv om vi vet at det er Fredrikstadbrua).

§3, tabell 2, kart 37: Forslag til endring i Område nr 37 i «Tabell 2: Munningsfredningssoner utenfor vassdrag med anadrom laksefisk der fiske er tillatt etter nærmere angitte fiskeregler, jf. § 4 i denne forskrift».

37	Fredrikstad	Glomma/Aagaardselva	Innenfor en rett linje fra sydspissen av Huet til sydspissen av Tjeldholmen, og fra Tømmelhella til sydspissen av Bevøtangen.	Punkt A (262424, 6565707), punkt B (265301, 6564660) Punkt C (268287, 6563935), punkt D (273007, 6561077)	6400 m.
----	-------------	---------------------	---	--	---------

Teksten i tabellens kolonne 4, Soneforklaring, og kolonne 5, koordinatene for punkt D i kolonne 5 foreslås endret slik at Punkt D flyttes fra Sydspissen av Bevøtangen til Sydspissen av Nes Ramsøy, jf. forslag til endring skissert på kartutsnitt nedenfor.

Figur 7: Kart over fredningssonen ved Glomma/Aagaardselva i Fredrikstad kommune.

Begrunnelse: Sjøområdet mellom Nes Ramsøy og Bevøtangen er ikke en naturlig del av Glommautløpet. Området som med endringen faller utenfor begrensingslinjen, har også plasser som kan være lett tilgjengelig for fiske for bevegelsehemmede.

§4 I høringsforslaget står følgende, som ble misforstått av de fleste av våre medlemmer som var engasjert i høringen: *I munningsfredningssoner fastsatt i medhold av § 3, er alt fiske etter anadrome laksefisk, innlandsfisk og saltvannsfisk forbudt, med de unntak som følger nedenfor.*

Innenfor 100-metersonen til vassdrag som er oppført i vedlegg I til forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag, gjelder følgende i den tida det er åpent for fiske etter anadrome laksefisk i vassdraget, jf. forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen § 3.

Vårt nye forslag (nytt merket rødt): *I munningsfredningssoner fastsatt i medhold av § 3, er alt fiske etter anadrome laksefisk, innlandsfisk og saltvannsfisk forbudt (tabell 1), med de unntak som følger nedenfor.*

Innenfor 100-metersonen til vassdrag som er oppført i **vedlegg I til forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag (tabell 2)**, gjelder følgende i den tida det er åpent for fiske etter anadrome laksefisk i vassdraget, jf. forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen § 3.

I høringsforslaget står følgende, som ble misforstått av de fleste av våre medlemmer som var engasjert i høringen: *Utenfor 100-metersonen i de munningsfredningssonene som er angitt i tabell 2 i denne forskrift gjelder følgende:*

Vårt nye forslag (nytt merket rødt): *Utenfor 100-metersonen, **men innenfor** munningsfredningssonene som er angitt i **kartene til** tabell 2 i denne forskrift, gjelder følgende:*

§4d)

Vårt nye forslag: *Det tillates ikke fiske med not, snurrevad i en avstand av minst **1 -en- nautisk mil** til fredningssoner angitt i tabell I og II.*

Vi foreslår å utvide forbudssonen for not og snurrevad til en nautisk mil fremfor 500 meter. Trål er ikke nevnt som et lovlig redskap i gjeldende forskrift. Vi foreslår derfor at trål tas bort også i det nye forslaget.

Videre har vi kuttet: «*når redskapen blir satt av manntallsførte yrkesfiskere fra merkeregistrerte fartøy*». Uten dette tillegget gjelder forbudet alle.

§§5-8 er OK

Om bekkene i tabellene

Først: vi støtter at det kun skal være en, og ikke to eller flere, grenselinje per bekke-/elvetløp.

I utgangspunktet bør alle anadrome bekker stå på den **nasjonale** lista. I dag mangler to som det nå er foreslått egen fylkesfredningssone på, pluss ytterligere seks bekker som er påvist å være anadrome de siste årene.

Det er også viktig at det som står i listene/tabellene er korrekt. Se eget regneark med oppdaterte korrekte navn, pluss nye anadrome bekker som bør inn på listene.

Til §§ 3 og 4 – vårt førsteprioriterte ønske

Vi ønsker at det innføres en regel for fiske av anadrome fisk i sjøen med stang i hele Oslofjorden med bag limit på maksimalt to eller tre sjørret mellom 35 og 45 cm (slot size), evt. 35 og 50 cm, målt fra snutespiss til halens ytterste strålespiss, per fisker per dag. Hva gjelder laks mener vi en bag limit på 1 fisk per dag og en slot size på 35-75 cm er passende.

Men da må de sentralt fastsatte forskriftene endres.

Dette trengs uansett for **Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag**, der det er en rekke feil og noen mangler i vedlegg 2. Jfr. vårt excel-ark for alle kystbekkene i Østfold.

I dagens **forskrift for åpning for fiske etter anadrome laksefisk** er det kun angitt minstemål som forvaltningsverktøy, og dette kan kun fastsettes av Miljødirektoratet. Vi mener at forskriften må endres for å muliggjøre bruk av forvaltningsverktøy som slot size og bag limit, og gjerne delegert til Statsforvalteren. Statsforvalteren må forventes å inneha mer kunnskap om de regionale forholdene enn direktoratet, og vi mener at forvaltning så langt mulig bør delegeres ut til de myndighetene som er nærmest det som skal forvaltes. Norge er såpass langt og variert at det nødvendigvis må bli forskjeller i forvaltningen mellom nord, midt, sør og øst.

Dersom dette blir gjort, blir vårt forslag i fht. munningsfredning veldig enkelt:

- 100-metersone på alle bekkeutløp der alt fiske er forbudt.
- Munningssonedefredninger utover 100-meterssonen der det kun er strengt nødvendig (for mer om dette se lengre ned pluss vedlegg).

Med innføring av regler om **slot size** (tillatt størrelse på fisk man beholder) og **bag limit** (maksimalt antall fisk man kan beholde) for ørret i hele Oslofjorden vil det i liten grad være behov for utvidet munningsfredningssone. I Østfold er det snakk om 10 bekkeutløp med munningsfredningssoner av mindre utstrekning. Dermed oppnår vi enkle og lettfattelige regler pluss en god forvaltning.

Til §§ 3 og 4 – vårt andreprioriterte ønske

Med dagens lovverk og den nye forskriften på høring (kun minstemål på sjøørret på 35 cm) er det vanskelig å komme unna et mer komplisert regelverk som skal ta hensyn til både fisk og sportsfiskere.

Vi ønsker jo i utgangspunktet både å sikre at ørretbestandene ivaretas samtidig som fiske etter andre fiskearter i minst mulig grad blir rammet, pluss at det er fiskere til stede i munningsområdene som kan passe på at ikke andre bryter reglene.

Vi foreslår i så fall da følgende for **samtlige** utvidede munningsfredningssoner (§3, tabell 1) i Østfold, i prioritert rekkefølge:

1. Helst: Alt fiske bør være tillatt hele året, men maksimalt med en stang per fisker, og det kun er tillatt å avlive **en – 1 - sjøørret per fisker per dag mellom 40 og 50 cm**.
2. Sekundært: Stangfiske er kun tillatt i perioden fra og med 1. juni t.o.m. 30. september. Da er det uansett svært lite ørret å finne innenfor sonene. Det bør også åpnes for fiske i perioden 15. desember t.o.m. 15. mars der det er aktuelt med isfiske (dette gjelder ikke noen av sonene i Østfold, men f.eks. indre del av Bunnefjorden i Akershus som også brukes av sportsfiskere fra Østfold). Alt fiske er forbudt resten av året.

Se Excel-arket for innspill for hvert munningsområde. Forutsatt at vi får gjennomslag for ett av forslagene våre over, har vi ingen innvendinger til sonenes avgrensning, med unntak av Engabekken/Kallerødbekken og Stordiket/Hornnesbekken.

Øvrige kommentarer utover forskriftene

Vi har fått inn flere kommentarer fra lokalforeninger som tar for seg temaer utenfor det som er på høring, men som er relevante i sammenhengen.

Tilskudd til fysiske tiltak

Tilskudd til kultivering og biotopforbedrende tiltak av sjøørretbekker er viktig og må fortsette.

Oppfølging og informasjon

Vi ønsker innføringen av nye forskrifter følges opp med informasjonsskilt i berørte områder, gjerne på flere språk, f.eks. norsk, engelsk, polsk etc. Skiltene må være værbestandige, og JF-foreningene bistår gjerne med å sette de opp.

Vi hadde også gjerne sett at naturoppsynet hadde blitt styrket i hele Oslofjordområdet, både i vernesoner og i øvrige områder.

Kommersiell beskatning av sild og brisling i Oslofjorden

Råde JFF mener at det ville vært svært positivt for økosystemet i Oslofjorden dersom det var større områder der kommersielt fiske etter sild og brisling ikke var tillatt. De mener videre at det i området Onsøy –Råde –Moss har vært en sterk tilbakegang i sild- og brislingbestanden de siste 10 årene. De ønsker at det kommersielle fisketrykket etter disse fiskeartene blir sterkt redusert i Oslofjorden, da de er viktige byttefisk for en rekke rovfisker i fjorden, deriblant anadrome laksefisk.

Mvh.

For NJFF Østfold

Ole-Håkon Heier, regionsekretær